

Juni 2019. Vijfde jaar

Blad zonder naam

Periodiek van schaakvereniging EsPion

Midzomernachtsschaak

Hoe één beeld meer kan zeggen dan dat de beste redacteur kan verzinnen.

- o - 0 - o -

Nogmaals schaaktafels

In samenwerking met de SGA gaan scholen de schaaktafels in het Gijsbrecht van Amstelpark in Buitenveldert onder de aandacht brengen. Dat doen ze door vanaf eind september ter plekke 6 lessen buitenschoolse opvang te geven.

Er worden nog schaakdocenten gezocht. Als 'naaste burens' zijn ook Caïssa en Espion om medewerking gevraagd. Waar die medewerking uit zal bestaan, is op dit moment nog niet duidelijk.

Voel je jezelf een schaaldocent in spé? Neem dan nu alvast contact op met Henk Enserink.

- o - 0 - o -

KNSB schaken op zaterdag

Ook mindere goden krijgen komend seizoen de mogelijkheid om in een KNSB competitie te spelen. Er lijkt bij EsPion belangstelling te zijn voor een team in de vijfde klasse. De wedstrijden zijn op zaterdagen. De speelzaal van Torendael is dan niet voor ons beschikbaar.

Het bestuur heeft toegezegd de kosten van zaalhuur elders te vergoeden, Mogelijk kunnen we aansluiten bij een andere club waar wel op zaterdag gespeeld kan worden.

Heb je belangstelling voor het KNSB schaken op zaterdag? | Geef je dan zo spoedig mogelijk op bij Henk Enserink, extern@espion.amsterdam of bel hem: 030 - 666 40 24.

- o - 0 - o -

Dit zomerse nummer is bestemd::

Voor wie dit leest

en met name voor allen die op zomerse donderdagavonden met plezier een paar potjes willen komen schaken,

1 en 2 in 3

Na twaalf wedstrijden verdeeld vier avonden hebben de snelle jongens van EsPion in keu-rig aangepaste rangorde de eerste en tweede plaats in de 3^e klasse van de SGA-Rapid-competitie veroverd.

De vier van EsPion 1 heersten en werden eerste, Het viertal van EsPion 2 hield zich ook in de twee onderlinge confrontaties aan de hiërarchie en werd tweede.

Dat belooft nog iets voor als de mannen gaan deelnemen aan de Zomercompetitie en hun inmiddels goed getrainde vingervlugheid in de strijd werpen.

Willem J. Teijsterbandt en het schaakspel

In het jubileumnummer van het BZN (nogmaals hulde!) stond een dubbelinterview met de makers van het blad, Jaap en Tom. Mijn oog viel op de volgende uitspraak van Tom: *“Ik wil sfeervolle wedstrijdverslagen. Maar ook leden die wat schrijven over bijvoorbeeld Willem J. Teijsterbandt. Die schijnt ook geschaakt te hebben.”*

Wie Willem J. Teijsterbandt nu precies was weet ik niet, maar de graaf van Teisterbant kende ik wel. Die naam riep herinneringen op aan Max de Bruin, mijn leraar Nederlands die er meer dan veertig jaar geleden in slaagde een klas weinig geïnteresseerde gymnasiumpubers de schoonheid van de Nederlandse literatuur bij te brengen.

Dat deed hij onder andere door heel terloops allerlei wetenswaardigheden over schrijvers te melden: J.C. Bloem was een alcoholist, net als Simon Carmiggelt, Boutens was een vrek en ook nog homo, Leopold leed aan achtervolgingswaan, Van Deyssel had last van chronische constipatie, Couperus was een snob en Willem Bilderdijk (door critici ook wel ‘Bulderdijk’ genoemd) had een klompvoet en een superioriteitscomplex. Zo beweerde hij af te stammen van de graven van Teisterbant (later publiceerde hij onder de naam ‘graaf van Teisterbant’) en liet hij geen gelegenheid voorbijgaan zijn eigen lof te zingen: *“Op mijn anderhalf jaar kende ik de Bijbels-historie, de Mythologie en de voornaamste feiten der Universeel Historie zeer goed. Anderhalf jaar oud leerde ik ook Fransch”*.

Een onuitstaanbare en humorloze opschepper maar inderdaad een zeer begaafd man die een grote invloed had op het woelige politieke leven van zijn tijd.

Zijn productie was fenomenaal, meer dan driehonderdduizend versregels, en dan te bedenken dat hij eigenlijk een hobbydichter was, zijn beroep was advocaat. Gelezen wordt hij tegenwoordig alleen nog door specialisten en dat is te begrijpen want zijn ronkende stijl vol archaische woorden en uitroeptekens is nauwelijks meer te genieten.

*Genadig God, die in mijn boezem leest!
Ik vlied tot U, en wil, maar kan niet smeeken.
Aanschouw mijn nood, mijn neergeszonken
geest,
En zie mijn oog van stille tranen leken!*

En zo maar door, een bibliotheek vol. Ga er maar aan staan.

Van een dergelijk groot man verwacht men natuurlijk ook een zekere bedrevenheid in het schaken, maar helaas lijkt het erop dat hij geen opmerkelijke prestaties geleverd heeft op de vierenzestig velden (als dat wel zo was geweest had Bilderdijk zelf ons dat natuurlijk met luider stemme meêgedeed).

Wie ‘Bilderdijk’ en ‘schaken’ *googelt*, krijgt behalve het adres van de schaakvereniging Amsterdam-West (Bilderdijkpark 10, 1052 SB Amsterdam) ook veel verwijzingen naar gedichten te zien, maar meestal wordt het woord ‘schaken’ dan gebruikt in de betekenis van ‘een mooie vrouw ontvoeren’.

Ook een leuke bezigheid. Toch heeft het schaakspel een plaatsje gekregen in het oeuvre van de ‘gefnuikte arend’. In *Het Buitenleven* lezen we:

*“Wat verder, ststig, stiel, in aandacht opgetogen,
Geleidt een ernstig paar, aan ’t mijmerend spel
verpacht,
Dat Palamedes ’t eerst op ’t Trooifche strand
bedacht,
Op ’t bonte ruitenveld zijn zwarte en witte
benden
Ten oorlog zonder bloed, met kunst- en
geestrijk wenden.
Lang houdt der strijdren macht elkaâr in
evenwicht:
In t’eind verschijnt, nogthands, ’t noodlottig
tijdgenricht,
En ’s overwinnaars stem roept, juichende in
den zegen,
’t Verplettend schaak en mat aan
d’overwonnen tegen,
Ternwijl hij ’t oorlogesperk met eedlen trots
verlaat;
Daar de ander, diep ontzet, de hand aan het
voorhoofd slaat,
En, als hij ’t haatlijk MAT zich vruchteloos
wenscht te ontveinzen,
Den doodlijken zet nog fiddrend na blijft
peinzen.”*

Opvallend dat Bilderdijk de uitvinding van het schaakspel toeschrijft aan Palamedes, één van de Griekse krijgers die Troje belegerden. Hij volgde daarmee een klassieke traditie die Palamedes zag als de uitvinder van de dobbelsteen en later van het schaakspel. Het eerste schaaktijdschrift in de geschiedenis verscheen in 1836 in Frankrijk en heette *Le Palamède* en in 1846 - tien jaar voordat Bilderdijk geboren werd - ontstond in Leiden de *Schaaksociëteit Palamedes*.

Thuis in de klassieken, dat was Willem B. zeker maar thuis op het schaakbord was hij niet. Sorry Tom, van de graaf van Teisterbant zijn voorzover mij bekend geen partijen te vinden.

Raf

(Noot van de redactie: In het statige lettertype waaruit Bilderdijks poëem werd gezet, werd de f gebruikt om de s te tonen. Het op die manier uitspreken is een fraaie oefening in lispelen.)

De Wedstrijden

Harrie beleeft tweede jeugd in Maastricht

Onze wedstrijdleader heeft in het Pinksterweekend deelgenomen aan een veredeld jeugdtoernooi: het Limburg Open.

Vreemde naam, want het toernooi wordt helemaal niet in Limburg gehouden, maar in Maastricht. Hoe het ook zij: Harrie speelde onder meer tegen knulletjes van 9, 10 en 13 jaar en eindigde met een respectabele score van 4 uit 7 in de bovenste helft van de ranglijst. Hulde!

Ook ons voormalige lid Klaas Been gaf er acte de présence: hij speelde in dezelfde groep C2 als Harrie, doch kwam niet verder dan 3 punten. Om hem verder leed te besparen heb ik de leeftijden van zijn tegenstanders maar niet opgezocht.

Zelf speel ik binnenkort ook een jeugdtoernooi: het HSG Open in Hilversum. Als u daar verder niets meer van hoort begrijpt u hoe het mij vergaan is.

Marvel

- o - 0 - o -

**Die niet zet
die niet wint**

Amsterdam Sciencepark Chess Tournament

Van 6-14 juli wordt het Amsterdam Sciencepark Chess Tournament weer gehouden. Het is een negenrondig toernooi met één partij per dag. Er zijn vier groepen: A > 2000, B 1750 – 2050, C 1500 – 1800 en D < 1550. Voor wie dat iets te intensief is, zijn er ook vierkampen: Dag- van 8-10 juli en Weekendvierkampen van 12-14 juli. Speelduur is 90 minuten voor de eerste 40 zetten gevolgd door 30 minuten extra. Increment is 30 seconden per zet.

Info: www.amsterdamchess.com

- o - 0 - o -

Wie, wat en waar

EsPion

Sinds 23 mei 2014. www.espion.amsterdam

Voorzitter:

Ric Wieringa, 0622 – 45 06 20
voorzitter@espion.amsterdam

Secretaris:

Harrie Boom, 020 – 664 91 39
secretaris@espion.amsterdam

Penningmeester:

Henk Enserink, 030 - 666 40 24
penningmeester@espion.amsterdam
NL43 INGB 0006 5284 13

Bestuurslid externe betrekkingen:

Roland Wastiaux, 020 – 692 43 66
externebetrekkingen@espion.amsterdam

Wedstrijdleader extern:

Henk Enserink, 030 - 666 40 24
extern@espion.amsterdam

Wedstrijdleader intern:

Harrie Boom, 0640 – 47 42 83
Afmelden tot uiterlijk 18:00 uur
intern@espion.amsterdam

Website

Mick Vaassen, 0629 – 56 63 81
webmaster@espion.amsterdam

Redactie

Materiaal (liefst als Word-bestand)
redactie@espion.amsterdam

Naamsverandering toernooi

Ons jaarlijks toernooi vindt dit keer plaats op zondag 17 november. Maar – en dit is nieuw – het zal vanaf nu bekend staan als het '1.c4-toernooi'.

Het bestuur heeft besloten de naam van Kees Besselink, oud voorzitter van De Pion, na 25 jaar niet langer aan het toernooi te verbinden. De reden is dat steeds minder mensen nog herinneringen aan Kees hebben.

Toen we ooit het toernooi naar hem vernoemden, dacht een aantal mensen dat hij overleden was. Kees zelf vond, bescheiden als hij was, de naam eigenlijk te veel eer voor zijn persoon. Die eer hebben wij hem een kwart eeuw graag gegund.

De locatie voor het komende toernooi is nog onzeker. Wel staat vast dat Gerard Paradies tekeningen zal maken van de deelnemers. Komt u in ieder geval met iets thuis.

Lieve Kinderen,

Ik wandelde een jaar of wat geleden met mijn vrouw over de Veluweaan. We wandelden er vaker, langs een stille laan met wat bomen en een bejaardentebuis aan het eind. Daar stond een bankje, en op dat bankje zat een bejaarde sportman. Want zo kon je hem wel noemen. Hij was heel wat dichtter bij de honderd kilo dan ik, en had bovendien van alles aan dat met Nike te maken had. Een t-shirt, een pantalon, sokken en schoenen, alle voorzien van het merk Nike. En hij zag er tevreden uit.

Hij knikte ons toe en zei: "Mooi weertje vandaag. Nog net geen regen. U bent aan het wandelen?"

Dat konden we moeilijk ontkennen. We zagen er niet uit zoals hij, maar we bewogen ons wel voort. "Ja," zei ik. "We wandelen graag, hier in de buurt."

Hij keek ons ietwat meewarig aan. "Dat kan ik zien aan uw voorkomen," zei hij, "U bent zonder twijfel sportief. Maar er ontbreekt iets aan. Weet u dat in het gebouw achter mij een fitnesscentrum is voor ouderen?" Hij wees op Torendael, dat toen nog een bejaardentebuis was. "Je kunt daar dagelijks trimmen. En op dinsdagochtend en donderdagniddag is er een opzichter, die je de weg wijst. De rest van de week kun je vrij je gang gaan. Ik doe het al vier jaar en voel me er goed bij."

Nu waren we niet van plan zijn Nike-schoenen aan te schaffen en er net zo sportief uit te zien als hij. Maar het leek ons wel iets om erbij te doen.

"We gaan er wel eens kijken, als we weer in de buurt zijn," zei ik. En we vervolgden onze buurtwandeling.

Enkele weken later, toen we weer langs Torendael liepen, zei mijn vrouw: "We moeten hier toch eens naar dat trimlokaal gaan kijken." We liepen naar binnen en vroegen aan de receptioniste of het verhaal van de sportieve oude man waar was.

"Wel zeker," zei ze. "U moet op de zevende verdieping zijn. Daar is de lift."

We lieten ons met de lift vervoeren naar boven en keken daar rond. En ja hoor, er was een grote kamer met allerlei beweegbare machines, waar je als mens in kon zitten. Zo was er een loopprek, een roeimachine, een gemichthefinstallatie en een paar kunstmatige fietsen. Er was alleen geen persoon te zien.

"Zullen we ..." vroeg ik aan mijn vrouw.

"We kunnen het proberen ...", zei ze. Sinds die tijd oefenen we er wekelijks een uurtje en voel ik na afloop allerlei spieren die ik sinds m'n dertigste niet meer gebruikt had.

"Ga je er ook beter door schaken?" vroeg mijn vrouw. Nou nee, moest ik toegeven, dat niet. Dat wordt door het vele oefenen met het jaar minder. Maar het kan ook gewoon door de ouderdom komen.

Sentimental journey

Mijn schaakvriend Walther zou er van genoten hebben, een enkel wolkje, een zonnetje dat de huid streelt en zo nu en dan de koestering van een zacht briesje. Zo zat ik met drie lieve vrienden op het terras van één van hen, uitkijkend over haar landerijen. Zeventig wordt ze deze maand en nog steeds is ze actief boerin.

We speelden geconcentreerd, al werd onze aandacht regelmatig afgeleid door het veulen in de wei voor ons. Dartelen, dat deed het. Dan stond het weer even pal en keek ons aan met zo'n blik van "Nou, komt er nog wat van, waar is dat applaus?"

Mijn schaakvriend Walther zou er van genoten hebben. Vroeger kwam hij hier nog wel eens langs, in Overijssel, maakte er een *Sentimental Journey* van. Dat heb ik laatst nog met hem gezongen, door de telefoon toen we zijn kort daarvoor overleden naamgenote herdachten. Tenslotte was zij het die vijfenzeventig jaar eerder de primeur van dit het lied, zeg maar deze 'song' had.

Dit keer kwam de zang van de pauwen van onze gastvrouw. Ze heeft paarden en pony's en ganzen en eenden. En twee prachtige honden die in grote verliefdheid rond-draaien rond de poes. En nu ook één van die pauwen die tijdens ons spel haar vijf kuikens een parade afnam.

We speelden zonder klok. In zo'n landelijke setting past dat prima. De tijd verglijdt uit zichzelf wel. Of stond misschien ook wel even stil. Wat doe het er in feite toe, het was Pinksterdag en we kregen de geest.

A.Th.

Scheiden doet lijden

Ik snap wel dat we bij tijd en wijle nadenken over het hernoemen van straten als die in vroeger tijden genoemd zijn naar mensen die je, wanneer je ze naar huidige maatstaven zou meten, zou kenmerken als oorlogsmisdadigers. Daarom vind je, denk ik, nergens in Nederland een Hertog van Alvastraat of -school. Dit ondanks dat er in de jaren zestig van de vorige eeuw schoolboeken voor het katholieke onderwijs op scholen werden voorgeschreven waarin stond dat we in 1648 de Tachtigjarige Oorlog definitief verloren. Tja, vanuit het klassieke Rooms-Katholieke of Spaanse perspectief is dat misschien zo.

Hernoemen kan heel ver gaan. Dit keer gaat het zo ver dat het mij bozig bedroeft. Spijtig genoeg gaat het om de naam van een man die ik hoog acht. Het is een man die ik me met graagte herinner. Om wie hij als mens was. En om wat hij voor de uit De Pion stammende leden van onze vereniging heeft betekend.

Ik noem zijn naam dan nog maar een keer. Kees. Kees Besselink Want... als je niet meer genoemd wordt, ben je pas echt dood.

Het Toernooi draagt volgens bestuursbesluit de naam van Kees niet meer. Dus nu is Kees echt dood. Laten we dan ook maar afscheid nemen van prijzen uit de tijd van Kees. Weg met de naam van de Kooijkubus. Maak er alsjeblieft Drakendoderkubus van of zo iets. De familie Struijlaart is ook nog maar bij weinigen bekend. Weg met ook die herinnering, hoe gaat de trofee voortaan heten ?

Voor wie toch nog iets over Kees Besselink wil weten, leze het boek dat Chris Alberti schreef over de geschiedenis van de R.-K. Schaakvereniging De Pion: Hoe diep zijn de wortels? Ergens in de materialenkast zwerft vast nog wel een exemplaar, misschien onder de Amstelcup.

tom

Kees, met Gouden Plus-Pion-Speld.

- o - 0 - o -

Coco

Het ken weeze dattu ik dit nummer vauten vint kwa speling. Voor uytgebrijde correctie was ijenleik geen tyd: tis naamelijk zo dat een deel van de redactie ut druk had met Martha en haar onafscgheidelijke vriend of vriendin Coco, nee, geen welriekende Channelse modekoningin met nummer 5, maar een Grije Roodstaartpapegaai, voor Martha nummer 1.

Martha kreeg de zaterdag voor Pinksteren last van haar hart. Plotseling lag ze in het ziekenhuis. Zorg nummer 1 voor M.: kan er iemand voor Coco zorgen ? Zorg 2 voor M.: kan ik donderdagavond naar Torendael ? Zorg 1001 voor M.: hoe gaat het nu toch met Martha ?

Coco werd een aantal dagen door mij verzorgd, maar dat was niet geheel perfect: een papegaai is een gezelschapsdier, kan niet tegen eenzaamheid. Ik kon maar een uurtje per dag aan hem besteden en dat was niet genoeg. Het ging niet goed met hem. Dus verhuisde hij naar een veel betere omgeving voor een papegaai: een papegaaihotel. Hij werd met de "vogeltaxi" opgehaald.

Met Martha ging het stap voor stap beter, ook al omdat ze af en toe een clubgenoot op bezoek kreeg. Vrijdag 21 juni was het dan zover: Martha mocht naar huis en ook Coco mocht weer naar zijn eigen kooi.

Verwachte volgende stap in het herstelproces: Donderdag 27 juni 2019 Terug naar Torendael. Voor de datumfetsijsten: precies 200 jaar nadat de Oostenrijkse schaker en journalist Ernst Falkbeer werd geboren. Hij was de oprichter van de beroemde Wiener Schachzeitung. Hij analyseerde de Weense opening, ook de Falkbeervariant: 1.e4 e5 2. Pc3 Pf6.

Ik hoop dat deze zettensreeks Martha na haar terugkeer zoveel succes oplevert, dat het in Amsterdam de Bergvariant zal gaan heten.

tom

- o - 0 - o -

Over twintig jaar zal ik Bert Rietveld hebben overtroffen. En mijn vader. Beiden werden 99 jaar. Bert deed dat helder van geest. Mijn vader trok liever door de nevelen van de herinnering. Bert schaakte nog, het liefst in de trein van hier naar daar. Mijn vader had op een kastje een schaakcomputer staan waar hij peinzend overheen keek.

Beiden hadden ooit boeiend verteld over hun vroegere wedervarens. Bert met hoogwaardigheidsbekleders. Mijn vader met mannen die van zichzelf dachten dat ze zeer hoogwaardig waren. Van de verhalen van Bert zijn er meerdere opgeschreven en afgedrukt in onze respectieve clubbladen. De verhalen van mijn vader zitten in mijn hoofd. Ik had ze moeten opschrijven, maar dan wordt het toch nooit meer zoals toen.

Over twintig jaar, jazeker. Tegen die tijd ben je als jochie van zes niks waard als je geen grootmeester bent. Gewoon een potje met elkaar schaken doe je alleen nog maar via de app. En de clubavond is louter toegankelijk voor de vaste abonnees van Tinder. Over twintig jaar ? Laat ik eerst deze maand maar eens fatsoenlijk doorkomen. En tachtig worden.

Jaap